No. 1177 Zaterdag 21 Juli 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 6 Juli.

DE HEEREN X EN RIJKENS, ALOE, SISAL EN NOG IETS.

Slot.

Het repertoire van hocus-pocustoeren van X is inderdaad onuitputtelijk. Op bl. 25 worden we vergast op een" tour de force".—"Bekend", zegt hij, zijn de veronwaar„digde uitingen aan het adres van „den heer J. H. J. HAMELBERG, toen „waarnemend gouvernements-secre„taris te Curaçao, door Curaçaoë„naars, omdat hij zich verbeelden „kon, dat sisal eene redding voor „den Curaçaoschen landbouw kon zijn. „Hoe kon hij iets aanbevelen, wat „reeds veel vroeger vergeefs door veel „bekwameren was beproefd".—Nu zou ik meenen, dat wat „*bekend*" wordt verondersteld voor het gros der lezers van *Neerlandia*, toch minstens van algemeene bekendheid moet zijn op C. — Ik geloof echter dat die heele verontwaardiging een fictie is van X., een bravourstuk om effect te maken. Zoowel van Redaktiewege als door ingezonde artikelen is daarentegen in de locale weekbladen sympathie en adhaesie betuigd met het degelijk artikel van den Heer HAMELBERG. Met name herinner ik mij de Curaçaosche Heeren S. HENRIQUEZ, de beide Heeren GRAVENHORST, die reeds terstond door woord en geschrift warme voorstanders bleken van de sisalcultuur. Over kleinigheden b. v. *welke* soort van Agave de beste was, bestond eenig verschil van meening, maar over de hoofdzaak was men het volkomen eens. Want wat vele planters reeds lang voor zich zelven wisten, dachten of vermoedden, werd hun helder, klaar als de dag en wetenschappelijk bewezen door het artikel des Heeren HAMELBERG. — Dat X beweert, dat HAMELBERG, toen hij dat stuk schreef, waarnemend Gouvernements-secretaris was, is mede een historische blunder. Dat artikel van H. over de sisal: „Een nieuwe cultuur voor de kolonie Curaçao" verscheen reeds in het „*Tweede* Jaarverslag van het G. T. L. en Volkenkundig Genootschap van C"., dus in 1898, toen de Heer H. nog *archivaris* was, hetgeen o. a. aan den „*Nederl. Spectator*" de opmerking ontlokte: dat het zelden voorkomt, dat een archivaris zich met landbouwzaken inlaat. Eerst NA het vertrek van den Heer C. C. J. v. ROMONDT, den 6 Mei 1902, werd de Heer HAMELBERG benoemd tot waarnemend Gouvernements-secretaris. — Ook het volgende: „Met innig genoegen las ik daarentegen nu in het Curaçao-nummer van *Neerlandia* hetgeen de heer J. H. B. GRAVENHORST schrijft op bladz. „136:" „En dan schittert aan den Curaçaoschen hemel voor den landbouwer nog één heldere ster, waaronder met vlammende letters staat: „*Leg U toe op de Sisalcultuur*,' bewijst alweer, dat X, uitermate achterlijk is. Wat de Heer GRAVENHORST daar schreef, was niet iets nieuws, geen verandering van zijn gevoelen, maar eenvoudig een herhaling van hetgeen hij al lang tevoren had verdedigd. De tirade van X, die daarop volgt raakt dus kant noch wal.

Doch wat kan de reden zijn, dat de pitacultuur nog niet meer uitbreiding heeft gekregen, of liever nog steeds in haar allereerste begin is?— Vele planters zouden gaarne zoo spoedig mogelijk een begin er mee willen maken,- maar den meesten hunner ontbreken de noodzakelijke fondsen. De hoofdzaak is: Het Gouvernement was, is en blijft aarzelend. Men zal toch niet zoo naïef zijn te willen beweren, dat met het subsidieeren van de aanplanting van den Heer S. HENRIQUEZ het eenige juiste middel gekozen en met het verkrijgbaarstellen van 20.000 pitaplantjes al het mogelijke gedaan is, om deze cultuur te bevorderen en populair te maken!

Door het Koloniaal Bestuur kan en moet nog veel méér gedaan worden, opdat deze cultuur ingang vinde vooral bij den kleinen landbouwer. Wat nu de Aloëcultuur is op Aruba, de divi-divi-pluk op Bonaire en de hoeden-industrie in de stad op Curaçao, dat moet de Sisalcultuur en de vezelindustie worden op alle Benedenwindsche Eilanden.- Ik heb hier voornamelijk de klein-industrie en den kleinen landbouwer op het oog. Wanneer men dat in verband brengt met hetgeen ik hierboven over de Arubiaansche werkmethode en het clubsysteem (1) gezegd heb, zal dit voor een ieder begrijpelijk wezen.

Ik ben van nabij getuige geweest, hoe de Heer H. STATIUS MULLER, gezaghebber van Bonaire en de Heer C. CADIÉRES, districtmeester van Rincon, beiden met opofferig van hun gezondheid, gewerkt en gezwoegd hebben om de welvaart van dat eiland te verbeteren. Wat de nijverheid bevorderen of tot werkverschaffing bijdragen kon, werd gesteund en aangemoedigd, vooral nieuwe uitvoerartikelen, en daarvoor afzet opgespoord. Zoo ontdekte de Heer CADIERES in het dorp Rincón een zekeren H., die zoo eenvoudig en primitief mogelijk pitabladeren wist te ontvezelen en tot touw te fabriceeren. Zonder aanwending van eenige machine of gebruik maken van het kostbare en schaarsche water werden door dezen persoon helderblanke vezels in een oogenblik tijds verkregen. Eenvoudiger kon het niet, het geleek het ei van Columbus. De Heer STATIUS MULLER interesseerde zich voor het werk en zond een hoeveelheid dezer aldus verkregen vezelstof naar New-York. Het verrassend antwoord luidde: „Kwaliteit uitstekend, handelswaarde 125.— dollars per ton; zend zooveel lading als gij kunt". — Had men terstond in 1898 honderden H. A. land met pita beplant, dan had men nu reeds met uitvoer kunnen beginnen, nu echter kon er nog geen kwart ton vezel ter verzending bijeengebracht worden. — In de laatste dagen van September van het vorig jaar kwam de Hoogedelgestr. Heer Gouverneur in gezelschap van den Heer LELY ex-gouverneur van Suriname en den Inspecteur van den landbouw in West-Indie, den H. G. Dr. VAN HALL op Bonaire. In hun tegenwoordigheid werd door dienzelfden persoon die pita-bewerking herhaald en allen waren eenstemmig over de gemakkelijkheid en den eenvoud dezer bewerking. Slechts een betrekkelijk klein percentage aan vezelstof ging verloren en reeds na vijf minuten drogen in de zon kon van die vezels een flink stuk manillatouw gevlochten worden. Tevens bleek mij, dat die methode op een oude traditie moest berusten. Kort tevoren had ik van den Zeer Gel. Heer Dr. J. D. E, SCHMELTZ, directeur van het Ethnographisch Museum te Leiden, een aflevering van „Archiv fur Anthropologie" ontvangen, waarin ik een studie vond van KARL SAPPER getiteld: „Der gegenwartige Stand der ethnographischen kenntnis von Mittel-Amerika." — Een der photo's gaf te zien: De bewerking van de Maguey-vezels door de Pokochí-Indianen in Centraal-Amerika. Het was of ik de Rinconsche bewerking voor mij zag.

Wat mij echter het meest verbaasde, was, dat ik eenige dagen later van den H. E. G. Heer Gouverneur en ook daarna in Suriname van Dr. VAN HALL het eensluidend gevoelen vernam, dat die industrie—n. l. volgens de Rinconsche methode,—toch

[1] Dit clubsysteem wordt hoofdzakelijk bij de maiscultuur toegepast, nooit bij het verbouwen van aloë. NOOT VAN DE REDACTIE.

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

Ik had me er al 'n beetje op gespitst, dat de Gouverneur bij ze'n a. s. bezoek aan ons eiland zich eindelijk toch eens zienderoog zou kunnen overtuigen, hoe droog, kurkdroog, wanhopig Curaçaosch droog 't ook op St. Eustatius zijn kan.

Helaas, 't heeft zoo niet mogen zijn.

In de eerste dagen van Juni begon de lucht al te betrekken.

'n Buitje van 2½ mM. verdween in den grond. Toen ging 't crescendo, dag in dag uit regen, 3, 4. 10, 12 mM. totdat eindelijk op den 9den Juni de groote bom kwam.

Onder bliksemgeflits en dondergeratel viel dien dag eventjes 42 mM. hemelwater.

Den 10den Juni was mijn rots weer groen, op 'n distantie 'n reusachtige haringsla gelijk, door de hier en daar tusschen 't dichten lommer verspreiden flamboyants in vollen bloei.

De gouverneur zou St. Eustatius weer op ze'n mooist zien.

En Dinsdagochtend 10.57 ging 't als 'n vuurtje rond, dat ie kwam.

Wie? Wat?

De Gouverneur natuurlijk met de Kortenaer.

'n Jongmensch op signal-hill aan 't hout sprokkelen had 'm gezien, wis en zeker.

En daar hadt je 't lieve leventje natuurlijk aan de gang.

Vlaggen wapperden omhoog, van alle kanten kwamen gezadelde paarden met negers, die zeer gewichtig deden, opdagen.

Officieele personen schoten met transpireerende faciën in naar kamfer ruikende slipjassen, stijfgestreken manchetboorden en weerspannige glacéetjes.

Nou kon ie komen!

Aan de pompeuze versiering van den affen steiger werd 'n laatste hand gelegd, schoolkinderen werden zoet gehouden met de belofte, dat als ie den hoek onkwam, dan zouden ze uit mogen. Maar er kwam maar niks om den hoek.

't Werd 11, 't werd 12 uur.

Twee kippen die tot bouillon voor 't hoog reisgezelschap zouden verwerkt worden, verwachtten elk oogenblik de meedoogloos grijpende hand, de gezadelde paarden keken mekaar eens aan, en begrepen er niks van.

't Werd 1 uur.

Zuster Anna, ziet ge nog niets komen?

Neen, Zus, nog geen lor!

'n Paard werd teruggehaald, 'n vlag werd gestreken.

Officieele personen kregen er toen ook genoeg van, statiejas en hooge zijje gingen weer aan den kapstok.

De een ging mandiën, de ander 'n uiltje knappen.

St. Eustatius dommelde weer in.

Maar Woensdagochtend om half 10, toen kwam ie heusch.

't Lust me nu heelemaal niet om alweer voor den zooveelsten keer 't binnenkomen van oorlogsboot met Gouverneur aan boord te gaan beschrijven.

Toch blijft 't voor den toeschouwer, niet voor den lezer, interessant; iet of wat je Hollandsch nationaliteitsgevoel 'n douw gevend in de goede richting.

Ze spelen 'n deuntje aan boord, ze schieten wat kanonnen af, 'n sloep vliegt den boeg om, en na 'n minuut of wat dobbert ie met 10 masten naast den steiger.

Spulletje!

De steiger, onze veelbesproken doch helaas veel te korte steiger, bewijst ze'n eersten officiëelen dienst.

Gouverveur en gezelschap klimmen omhoog, en buigen en groeten. 2 heeren in 't zwart, ook al buigende en salueerende.

't Volk zingt:

„Alleluya, he has given us a wharf, alleluya!"

Aardige combinatie!

Te paard stijgt men, en langs 'n omweg bereikt men Oranje-town.

Dadelijk daarop audientie.

't Liep storm.

Brieven en rekesten schenen vroeger niets uit te werken; men trok nu de stoute schoenen aan en ging in hoogst eigen persoon zijn belangen en belangetjes voorstellen.

Tirés á quatre épingles waren juist al die personen niet, dat „stoute schoenen aantrekken" was dan ook slechts figuurlijk bedoeld.

Toen dommelde St. Eustatius weer in.

Maar dat gedommel kon van zelf niet lang duren.

niet veel zou geven, daar zij wel niet rentegevend kon worden. Ik vermoed echter, dat de H. E. G. Heer Gouverneur en ook Dr. VAN HALL, de inspecteur van den landbouw in W. I., zich de mogelijkheid van een sisalcultuur op Curaçao niet anders kunnen voorstellen, dan geheel in handen van een groote Maatschappij op aandeelen met een centraalfabriek, waar de pita-bladeren langs machinalen weg bewerkt worden. Dat zulk een Maatschappij vóór den eersten oogst, dus minstens in de eerste 4 of 5 jaren, nog geen dividend kan uitkeeren, behoeft geen betoog. Met deze voorstelling echter rekening houdend, verbaasde mij toch dit ongustig oordeel, omdat Prof. WENT zelf toegeeft, dat op de Bahama-eilanden, waar de dagloonen bijna het dubbele bedragen van die op Curaçao, die cultuur, althans met groot kapitaal gedreven, nog rentegevend is. Zoodat, als de helft minder aan werkloonen behoeft uitgekeerd, er op Curaçao stellig zeker winst gemaakt kan worden. Zou er echter misschien een kentering op til zijn? De Curaçaosche Troonrede van 8 Mei jl. zegt: „Plannen bestaan voor Sisal-ondernemingen". Men kan zich echter het bedrijf der Sisalcultuur nog anders voorstellen.

Ik beschouw de uitbreiding van de sisal-aanplantingen voornamelijk in het belang van den kleinen landbouwer en als een lang gewenscht middel om de klein-industrie en de huisvlijt in onze kolonie uit te breiden. In een kolonie als de onze, waar zoo bitter weinig te verdienen valt, waar nagenoeg geen industrie is en gebrek aan werk als een chronisch verschijnsel voorkomt, daar moet uit alle macht er naar gestreefd, elke tak van nijverheid, hoe klein van omvang ook, uit te breiden, den welstand der „keine luyden" te bevorderen door hun verdiensten te vermeerderen, de huisarbeid aan te moedigen, nieuwe uitvoerartikelen te zoeken en een vaste markt voor die waren. Dit alles kan geschieden door de pitacultuur volgens de Rinconsche methode. Wanneer men op Curaçao en Bonaire bij den aanplant en den oogst van de sisal meer in Arubiaanschen geest leert werken, wanneer 3 of 4 of meer families coöperatief hun grond met pitastekkenbeplanten en later evenens de pitabladeren afsnijden, zonder daarvoor loon te ontvangen, worden naderhand alle inkomsten winst; alle leden derzelfde familie bewerken nu verder thuis de bladeren, de mannen belasten zich uitsluitend met het zwaardere werk der ontvezeling, de vrouwen en meisjes slaan de vezels uit om ze van vuile stoffen te reinigen en leggen de vezels in de zon te droogen, zelfs de kinderen kunnen behulpzaam zijn, door b. v. de verloren vezels uit den afval te zoeken.

Vermoedelijk kan deze industrie later weer het aanzijn geven aan een andere n. l. de touwfabrikatie, wellicht ook andere soorten vlechtwerk in het leven roepen. Voorloopig echter zal men zich moeten tevreden stellen, de vezels bij opkoopers te realiseeren, gelijk dit ook met de ingezamelde dividivipeulen geschiedt.— Ook komt het mij voor, dat de sisal minder bewerkelijk is dan de aloë, er gemakkelijker een grooter afzetgebied voor kan gevonden en op onze eilanden meer onder ieders bereik valt. Dat per pond een hoogere prijs kan bedongen worden dan voor aloë en dividivi, is haast niet te betwijfelen. En wanneer de pitacultuur- en -industrie, aldus op bescheiden voet aangevangen, wellicht in verloop van tijd allengs een hooge vlucht neemt, is er nog gelegenheid en nog meer kans van slagen, om een centraalfabriek op te richten, waar b. v. door den kleinen landbouwer de pitabladeren kunnen afgeleverd worden.

Op Curaçao hield men een tijd lang met veel belangstelling het oog gericht naar Mexico. Met de resultaten dáár met de sisalcultuur verkregen, wilde men zijn voordeel doen, en de laatste bezwaren en vooroordeelen, die de algemeene invoering dezer cultuur in onze kolonie in den weg stonden, verwijderen.

Nu geloof ik, dat het niet noodig is een expert naar Mexico te zenden, om daarover zekerheid in te winnen. Kort geleden is er een werk verschenen, dat ons den weg kan wijzen. *Le Mexique au XXe. siècle* is een boek, dat alles bevat, wat op dat land betrekking heeft. Het is geschreven niet door Mexicanen, maar door Franschen, elk in het vak, dat hij behandelt, een deskundige, en alles volgens de bronnen, door het gouvernement van Mexico den schrijvers ter beschikking gesteld. Het hoofdstuk over den Landbouw van de hand van den Senator GOMOT, bespreekt natuurlijk ook de aloë en de sisal. M^r. PIERRE LEROY-BEAULIEU vat het gedeelte over deze laatste culture in de *Revue des Deux Mondes* van December 1905 aldus samen: Zoo levert een aloësoort een der voornaamste cultures voor export. De „henequen" *agave saxi* der natuurkundigen, groeit, zooals zijn latijnsche naam aanduidt, van zelf in den meest rotsachtigen grond van Yucatan. Deze plant, in eere bij de inboorlingen, maar door Europeanen langen tijd voor niets geteld, brengt een vezel voort en verdraagt onveranderlijk de strengste koude en warmte, droogte en en vochtigheid. Eerst maakte men er touwwerk en zakken, later ook gordijnen en tapijten van; maar sedert het aangewend wordt om er mechanisch de korenschoven mee te binden, is het gebruik er van in de Vereenigde Staten ontzaggelijk toegenomen. De productie is nauwelijks in staat aan alle aanvraag te voldoen; de uitvoer, die in 1880 slechts 112,000 balen bedroeg, is nu al tot over de 500,000 gestegen; terzelfder tijd zijn de prijzen van 9 op 30 centavos per K. G. gerezen. De waarde van den uitvoer voor 1902 — 1903 bedraagt 32,000,000 piasters of 40,000,000 gld. Door dit succès beproefde men ook voordeel te trekken uit andere aloës, zoo leveren de *ixtle* en de *lechiguilla* grover vezels, om zakken te maken. Deze planten, met zoo geringe onkosten aan cultuur, kunnen een bijzonder kostbare bron van inkomsten worden voor landen, waar het handwerk zeldzaam is en minder beoefend wordt."

P. A. EUWENS.

Nijmegen, 20 Juni 1906.

Correspondentie.

BONAIRE.

Rincon, 12 di Juli.

De dag van Donderdag 12 Juli was meer dan een gewone dag op Rincon.

Daar men wist dat ZH.E.G. de Heer Gezaghebber heden onze gemeente weder met een bezoek zou komen vereeren (wat overigens geen uitzondering is) hadden eenigen eene commissie gevormd om, volgens den wijzen raad van onzen Wedl. Gestr. Heer Districtmeester CELESTIN CADIERES, den Gezaghebber persoonlijk hunne moeilijkheid te komen voordragen.

Door dien raad op te volgen heeft de bevolking van Rincon haar wensch verkregen.

Thans is de moeilijkheid zeer bevredigend opgelost. De Gezaghebber, de algemeene bepaling naar de bijzondere omstandigheden met juist oordeel wijzigend, heeft nu goed gevonden, dat eenige houtsoorten, onder politie-toezicht mogen gesnoeid (niet gekapt) worden om dit snoeisel te gebruiken ter beschutting der trankeeren, en wel door al degenen, die daartoe verlof bij den Heer Districtmeester gaan aanvragen. Zietdaar alle moeilijkheid verdwenen, de ontstemming [althans voor deze bepaling) in vreugde veranderd.

Laten we dus niet vergeten om vóórdat we in onze goed verzekerde velden gaan planten, onzen dank te betuigen aan onzen werkzamen Gezaghebber met een, reeds van ouds bekend „Danki Shon." Wie weet wat er nog gebeurt!

Zou het zoo onmogelijk zijn, dat de „Danki Shon voor den tweeden maal uit den grond komt opschieten om met even zooveel stemmen als hij korrels heeft, den milden Gever te bedenken?

Er zijn hier sinds 1 Juli nog andere „algemeene bepalingen" in werking getreden welke onze Gezaghebber niet bij machte is zoodanig te wijzigen, dat zij het volk niet nadeelig zijn, maar......nu weten wij hier, den weg en het gerucht gaat, dat wij den Gouverneur binnenkort mogen verwachten.

ARUBA.

16 Juli 1906.

Na het afzenden van mijn vorige correspondentie ontving ik uit Curaçao den tekst van het ingediende Ontwerp door den gouverneur aan den Kolonialen Raad, houdende de vaststelling van een reglement en tarief voor het gebruik van den gouvernementsteiger in de Paardenbaai op Aruba.

Als reden dezer nieuwe belasting wordt aangegeven:

„In het vorige jaar is de gouvernementssteiger in de Paardenbaai op Aruba met 10 meters verlengd, waardoor de schepen in de gelegenheid zijn gesteld om aan den steiger te laden en te lossen.

Dit werk, dat voor de scheepvaart en den handel gerief en kostenbesparing teweeg brengt, heeft de som van *f* 1,500. — gekost.

Tot dekking van deze uitgaven en de kosten van onderhoud en herstelling van den steiger wordt de heffing van een gering steigergeld voorgesteld, waarvan de opbrengst met zekerheid geacht wordt voldoende te zullen zijn."

De voorgestelde wet gaat alzoo uit van de zekerheid, dat de schepen aan den steiger kunnen laden en lossen. Wij hebben de vorige week duidelijk aangetoond, dat, behalve kleine visschersschepen en andere vaartuigen van geringen tonnemaat, er bijna geen schip aan den steiger kan komen om te laden en te lossen, zoodat het geheele motief der Wet vervalt.

Maar verondersteld eens, dat de schepen er aan kunnen leggen, dan is het nog niet billijk om voor een steiger van *f* 1,500 een blijvende belasting te vorderen Waarom zou Aruba voor een uitgave van zoo een geringe som belast worden met een nieuw invoerrecht, terwijl op Curaçao alle schepen op de gouvernementskade, die duizenden gekost heeft, vrij lossen en laden? Is zulks billijk?

„De bedoeling van de voorgestelde wijzigingen is om het belastingreglement in overeenstemming te brengen met den plaatselijken toestand, n. l. het aanwezig zijn van een steiger en duidelijk te doen uitkomen, dat lading en lossing aan den Gouvervements-steiger de regel moet zijn, waarvan slechts om zeer bijzondere redenen kan worden afgeweken."

Om dezelfde reden, hierboven gegeven, kan de bedoeling der voorgestelde wijzigingen onmogelijk bereikt worden, daar juist REGEL zal

---

Om half 5 kwamen de muzikanten aan wal.

Die speelden menige lustige mop in den gouvernementsyard.

Elite van St. Eustatius op 't balcon.

Gouverneur met eenige heeren te paard naar Bengalen.

's Avonds spelen met 't zoeklicht, wat later 'n pittoresk gevecht tusschen matrozen en burgers.

Om 11 uur alomme diepe rust.

Vóór dag en dauw begon echter 't lieve leventje weer.

Boot ná boot kwam aan den steiger.

Geslobkousde matrozen, zeker 'n goeie 100, gingen 'n promenade militaire naar den top van den krater maken.

Ze kwamen om 'n uur of 10 terug, 'n stuk of wat hadden leelijke builen en schrammen opgeloopen.

Toch schik gehad, fameus!

Gouverneur was in dien tijd met gezelschap te paard de country in.

Een van de paarden met den knik in ze'n knieën deed ze'n gelaarsde en gespoorde cavalier 'n reverentie maken, 'n ander ros verpikte 't om ze'n berijder, die eventjes afgestegen was, weer op ze'n rug te nemen. De ruiter echter met rijlaarzen en sporen wipte er toen op, de ander nam 't knik-in-de-knieën paard tusschen ze'n lange beenen en vooruit ging 't weer.

Enfin, de cavalcade kwam later sain et sauf Oranjestad binnengegaloppeerd. 's Middags daalden omlaag talrijke Eustatiaansche ladies en gentlemen. Ze gingen aan boord als invités van den état major.

Weer concert, nu aan boord. Thee, ijsbier, limonade en al wat je hart maar begeerde.

Rein spulletje!

Om 6.30 alles afgeloopen. Veel drukte op den steiger.

De Gouverneur vertrok.

Weg ging de Kortenaer, zonder zelf een adieu te stoomfluiten.

Precies 33 uren op St. Eustatius geweest.

Zoowat 1½ dag voor 'n officieel bezoek eens per jaar; komt dat nu te pas?

Verscheidene officieren hebben mij door hun snorbaard toegefluisterd, dat zoo iets niet comme il faut was.

Als we dan toch ons de weelde, veroorloven koloniën te houden, laten we 't dan toch goed doen.

Toch minstens 4 à 5 dagen per jaar kon elk eiland van onze West-Indische bezittingen door 't bij ons gestationeerde oorlogsschip bezocht worden.

Wat nut voor onze kranige Jantjes om voor weken en weken ten anker in het Schottegat te liggen?

Dat kunnen ze in Holland ook wel. Laten ze dan maar in Nieuwediep blijven.

Neen billijk is 't, dat de Bovenwindsche eilanden niet zoo stiefmoederlijk bedeeld worden.

Wij hebben hier nu 'n steiger. Te kort is ie, dat weet ik.

Zoowat ⅔ op land, en ⅓ in zee.

Dat weet ik ook, maar doet hier in casu niets af.

Geheel de bemanning van de Kortenaer met alle mogelijke soorten van bewapening kan hier en aan een steiger uitstekend landen.

Waarom hier niet 'n tijdje gebleven? Met schijfschieten, zeiltochten, en klimpartijen in onze bergen kunnen ze den tijd best nuttig passeeren en hun zeebeenen, wat los en wat lenig maken.

Toen de Duitsche „Vineta" hier 'n jaar of 3 geleden was, hebben hun matroosjes ook duchtig poot aan moeten spelen.

Die bleef 'n volle 4 dagen hier.

En daarenboven, 't eenige wat hier op mijn rots wat leven in de brouwerij en wat geld in omloop brengt, is zoo'n jaarlijksch bezoek van 'n oorlogsbodem. Waarom moeten andere eilanden, waar niet de Hollandsche driekleur wappert, die voordeelen genieten.

Enfin, schwamm d'rüber, laten we maar weer op hoop leven.

't Volgend jaar komt de „Brabant", zeggen ze, die blijft misschien wel 'n daagje langer.

Tot zoo lang gaat St. Eustatius weer aan 't dommelen en aan 't dutten en soezen.

Wel te rusten!!!

St. Eustatius, 6 Juni '06.

JAN PAUL.

wezen, dat de schepen, die hier komen om te laden en te lossen er niet kunnen meeren en zoo er al een of ander schip aan den steiger heeft kunnen aanleggen, dan is er ook slechts plaats voor ÉÉN *klein vaartuig* en niet voor meerdere, zelf kleinere. En hoe dikwijls kunnen er geen twee of drie vaartuigen te gelijk binnenvallen?

Daar uit het hierboven geschrevene en uit mijne vorige correspondentie duidelijk zal blijken, dat de Wet geen reden van bestaan heeft, laat ik de verschillende artikelen der ingediende Wet rusten, overtuigd, dat de leden van den Koloniaien Raad er niet toe zullen overgaan daarover te beraadslagen, als de wet zelve een onding is en zonder doel.

Laat men eerst onze haven uitbaggeren en, zoo nog noodig, onzen steiger verlengen en dan eerst een belasting indienen.

Wanneer werkelijk scheepvaart en handel daarvan gerief ondervinden en de kosten van lossen en laden daardoor verminderen, zullen wij met genoegen een billijke belasting betalen. Nu er noch gerief voor handel en scheepvaart is, noch kostenbesparing bij 't laden en lossen der schepen, wordt onze handel en scheepvaart door een dergelijke belasting eer tegengewerkt dan gebaat.

ERRATA.

De *nieuwe* wijzigingen, voorgesteld in de NOTA door den Gouverneur bij zijn M. v. A. gevoegd beginnen met art. 42 *b*, zoodat littera *a* van art. 42 het Ontwerp ongewijzigd bleef.

Art. 42 *a* luidt aldus:

De in het vorige artikel bedoelde bijdrage wordt bepaald als volgt:

1°. Wanneer aan het hoofd der school, overeenkomstig art. 44, een onderwijzer is geplaatst, minstens in het bezit eener akte als onderwijzer 3de klasse:

voor elk hoofd eener school met eene bevolking van 100 en minder leerlingen 600 gulden;

boven een honderd t/m twee honderd leerlingen 650 gulden;

boven twee honderd t/m drie honderd leerlingen 700 gulden;

boven drie honderd leerlingen 750 gulden."

Volgens de nieuwe Nota van wijzigingen staan aan het hoofd der scholen in het stadsdistrict van Curaçao onderwijzers met een akte 3de klasse.

De school der Zusters wordt bezocht op Otrabanda door 180 leerlingen, en op Pietermaai door 151, beide hoofden zullen dus niet ieder 500 Gld., ontvangen zooals wij verleden week aangaven, maar *f* 750.

Volgens de voorgestelde wijziging zullen deze scholen dus niet met 100 Gld. minder worden gesubsidieerd, maar ieder met *f* 50 meer.

Het hoofd der fraters op de school van Otrabanda, bezocht door 450 kinderen, zal niet 600 Gld. ontvangen, maar *f* 750, evenals het hoofd der school op Pietermaai.

Het totaal der *vermeerdering* aan subsidie stijgt derhalve tot *f* 6050 en dat van vermindering van subsidie, voor sommige scholen, daalt tot *f* 250.

In het geheel zal dus volgens de *nieuwe* wijziging de subsidie worden verhoogd met *f* 5800 en het totaal dezer tegemoetkoming *f* 23,400 bedragen, of 600 Gld. meer dan wij verleden week hebben opgegeven.

Voor *f* 5800 hooger subsidie moet het R. K. Bijzonder Onderwijs 23 personen meer laten uitkomen en onderhouden, de schoollokalen vergrooten en de woningen van het onderwijzend personeel verbouwen!

In schijn biedt deze wijziging meerdere subsidie aan, in werkelijkheid verplicht zij het R. K. Onderwijs tot nog hooger uitgaven.

Een ruiker bloemen, waarin een bom is verborgen!

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

Van 1—16 Juli liepen onze haven binnen:

Stoombooten	22	
Goeletten	23	
Bijlanders	19	
Totaal	64	schepen.

Regenval.

Gedurende de maand Juni.

	mM.
Fort Amsterdam	72,2
Plantage Savonet	22,2
„ Knip	28,5
„ Klein Sta. Martha	59,2
„ Siberie	73,1
„ Morgenster	80,1
„ Beekenburg	45,3
„ Fuik	34,8
„ Gr. St. Joris	35,3
„ Noordkant	63

„El Imparcial."

Na een hartelijk gemeenden collegialen groet wenschen wij *El Imparcial* oprecht geluk bij de intrede van zijn 33sten jaargang.

Onderscheiding.

De heer S. SENIOR JR., consul van België, werd door Z. M. LEOPOLD II, begiftigd met de *medaille civique de 1e classe*, bij gelegenheid van zijn zilveren jubilé als consul.

Onze gelukwenschen.

Welkom!

Gisteren keerde met de *Prins Frederik Hendrik*, via New-York, de heer A. C. DE VEER met zijn Echtgenoote van verlof terug.

K. W. I. M.

De booten dezer maatschappij zullen voortaan niet meer des Woensdags uit Amsterdam en New-York vertrekken, maar des Vrijdags, om zooveel mogelijk te voorkomen, dat des Zondags een haven worde aangedaan, waar niet gewerkt mag worden, en dus nodeloos de reizen te verlengen. Op de thuisreis zal Demerara niet worden aangedaan.

De *Prins Frederik Hendrik* is de eerste boot, die volgens de nieuwe regeling des Vrijdags uit New-York is vertrokken, de *Prins Maurits* was de eerste, die op een Vrijdag uit Amsterdam vertrok. Vermoedelijk zullen voortaan de booten op Zondag onze haven binnenloopen.

De „Christiansted."

De onderhandelingen tot voortzetting van de stoomverbinding is thans in vollen gang. Het is wel waarschijnlijk, dat dit bootje voor ons behouden blijft. Wat wij van harte wenschen.

De *Christiansted* moge al geen volmaakte stoomboot wezen en heel erg rollen, men weet nu toch waar men mee af is en hoe lang die marteling zal duren.

Voor het vervoer der passagiers is deze snellere verbinding een groote verbetering.

Wanneer nu nog op een of andere wijze kon gezorgd worden voor een *geregeld* vervoer van brievenmalen en vracht, zoodat geregeld eenmaal per week, op vaste dagen, Bonaire en Aruba in verbinding werden gebracht met Curaçao, dan zou de geheele verandering een volkomen verbetering wezen. Thans klaagt men over slechte correspondentie tusschen de eilanden, al is het personenvervoer veel verbeterd en daardoor ook meer toegenomen.

* *
*

Zondag ll. maakte een talrijk gezelschap met de *Christiansted* een prettig uitstapje naar Caracasbaai.

Ook bij dergelijke gelegenheden bewijst dit bootje groote diensten, en die uitstapjes kunnen nog heel veel bijdragen om de onkosten voor de geregelde vaart te dekken.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Gustavo Bchal, J. Bielman, Berginia Bauto, Maraya Confesor, Curaçao Elec. Light Co., Helena de la Noy, Alejandro Gardeazábal (2 brieven), Eduard Jesurun, Sabelita Jonus, Carlos Maal, F. B. Newell, c/o Moses S. L. Maduro, Jacobo C. Prins, Société proprietaire des Mines de Saint Hironimo, J. H. M. v. Doren, T. C. Vanterpool.

Een postwissel, geadresseerd aan Maraya Confesor.

Venezuela.

President Cipriano Castro heeft het ministerie thans volgenderwijs samengesteld:

Buit. Zaken: dr. Julio Torres Cárdenas;

Financiën en Openbaar Crediet: dr. Eduardo Célis;

Binn. Zaken: dr. José de Jesús Paúl;

Oorlog en Marine: generaal Manuel Salvador Araujo;

Nijverheid: de heer Jesús María Herrera Yrigoyen;

Openbare Werken: de heer Juan Casanova;

Openbaar Onderwijs: dr. Laureano Villanueva;

Gouverneur van het Federale District: dr. Luis Mata Yllas.

Buitenland.

RUSLAND.

De Russische Doema spreekt onophoudelijk voort. Reeds de rede, waarmee de Tsaar hare vergaderingen opende, een meesterstuk van bureaucratie en wèlberekende dubbelzinnigheid, bracht aan de volksvertegenwoordiging groote teleurstelling en deed haar, nadat meer dan honderd sprekers dagen achtereen hadden beraadslaagd, een geharnast Adres van Antwoord opstellen. Te Peterhof hield men zich alsof dit stuk niet was ingekomen; de grootvorstenpartij en allen, die het oude regiem met hart en ziel toegedaan gebleven waren, verkneuterden zich in het verbluffend-stout-moedig optreden der volksvertegenwoordigers, begonnen den Tsaar te bewerken, met vrees te vervullen voor zijn eigen schepping en adviseerden hem op geen enkele der in zoo krassen vorm gestelde radicale eischen te antwoorden.

En intusschen sprak de Russische Doema onophoudelijk voort.

De vervulling van den eisch van amnestie liet tevergeefs op zich wachten. De vraag, welke de ziel van geheel het volk heette te beroeren; die—zoolang zij niet in gunstigen zin was opgelost—de volksvertegenwoordigers verhinderde, „den eersten stap te doen op den weg van wetgevenden arbeid", werd niet eens een openlijke, officiele bespreking van aller hoogste zijde waardig gekeurd; het woord, dat door de Doema begroet was met luide sympathiebetuigingen, vond geen weerklank, werd ook niet gebrandmerkt, noch als illusie, noch als gevaarlijke leus, noch als misdadige eisch—de Tsaar zweeg eenvoudig, doch verving intusschen graaf Witte en zijn voornaamste ambtgenooten door andere staatslieden van bureaucratisch-gezinde richting.

De Doema sprak onophoudelijk voort. Als een lawine kwam de stroom der redevoeringen neer, zoodat als maximum-duur van elke rede een tijd moest gesteld worden van tien minuten.

Waren de sprekers aanvankelijk correct gebleven; hadden professor Maxim Kowalowsky en de arbeideren boerenafgevaardigde Aladin benevens vele anderen hun gehoor gehypnotiseerd zonder een oproerige houding aan te nemen,—langzamerhand, maar gestadig, werd de toon der redevoeringen meer geprikkeld, meer verbitterd, meer dreigend. Niet slechts in haar eischen zelve doch ook in den vorm daarvan betoonde de Doema zich voortdurend duidelijker een revolutionair lichaam. De besliste weigering om de doodstraf af te schaffen, bij monde van generaal Pawlof uitgesproken namens de Regeering—de eerste uiting harerzijds aan het adres der Doema—heeft, zooals men weet, de maat der ontevredenheid én bij de constitutioneel-democraten én bij de boerenafgevaardigden én bij de fracties der uiterste Linkerzijde doen overloopen, zoodat den vertegenwoordiger der Regeering, terwijl hij de zittingzaal in het Tauris-paleis verliet, scheldwoorden als: „beul" en „moordenaar" werden nageslingerd.

Trouwens, de Doema verkeerde reeds in een staat van buitengewone opgewondenheid, sinds de minister van landbouw Stichinsky—in de eerste week van Juni—zijn program tot verbetering van den toestand der boeren had uiteengezet. Merkwaardigerwijze zijn n.l. op dit oogenblik die andere quaestiën van binnenland-

sche staatkunde naar den achtergrond gedrongen door de agrarische. De opheffing der uitzonderingswetten betreffende den staat van beleg en den staat van oorlog; het noodzakelijke van de verantwoordelijkheid der ministers, de volstrekte vrijheid van vereeniging en vergadering, van godsdienst en van drukpers, de amnestie zelfs — men hoort er schier niet meer over spreken. Alle belangstelling en alle eischen, alle grieven en alle dreigementen cirkelen zich samen rondom het blijkbaar allesbeheerschende vraagstuk van den toestand der boeren.

De boer is op dit oogenblik in Rusland de groote man bij de hervormingsgezinden; hij was het tot vóór zeer korten tijd, ook bij de aanhangers van het oude regiem. Volgens de berekening dezer laatsten kon alleen de boer Rusland redden; hij bezat immers een geweldige arbeids- en wilskracht en, onwetend als hij was, zou met fraaie beloften gemakkelijk gepaaid kunnen worden en aldus in de Doema — waar de boerenstand zoo krachtig mogelijk vertegenwoordigd diende te zijn — een groote macht vormen tegen de voorstanders eener algemeene staatkundige, economische en sociale wedergeboorte. De boerenstand werd uit zijn diepen slaap plotseling wakker getrompet tot een politiek leven en zond naar het Tauris-paleis niet minder dan ongeveer 200 afgevaardigden. De Regeering beloofde den boeren, die volgens hare bedoelingen, de heel- en half-revolutionnaire professoren en advocaten schaakmat moesten zetten, land. Maar zij had geen rekening gehouden met het optreden van de zoogenaamde Troedavaigroep, — meer dan honderd man sterk, in het leven geroepen en geleid door den volksman Aladin, die zich ten taak had gesteld, niet enkel het agrarisch program der Regeering, doch ook dat der constitutioneel-democraten te bestrijden als ten eenenmale onvoldoende.

Aladin, wiens persoonlijkheid beschreven wordt als veel gelijkenis vertoonende met die van een werklieden-afgevaardigde in het Britsche parlement — bij wien intusschen de heftigheid zijner woorden het gebrek aan sierlijkheid van taal, aan geschoolde welsprekendheid, moet vergoeden — behoort tot die personen, wier karakter en levensloop hun alle hoedanigheden schenken om op te treden als volkstribuun. Rus van geboorte, wierp hij zich, na zijn studiën in de wis- en natuurkunde volbracht te hebben, aan de universiteit van Kazan, weldra in den maalstroom der arbeidersbeweging en leidde daarbij de propaganda voor de moderne hervormingsdenkbeelden met zóóveel vuur, dat het niet lang duurde of hij zag zich — voor negen maanden — opgesloten binnen de celmuren eener Russische gevangenis. Zijn vlucht naar België en Frankrijk en zijn verblijf onder dokwerkers te Londen en in de volksbuurt Whitechapel voltooiden zijn opleiding als demagoog. Het keizerlijk manifest van 17 October 1905 deed hem naar Rusland terugkeeren; hij werd gekozen tot afgevaardigde en begon aanstonds met de vorming eener boeren-groep en met het opstellen van een agrarisch program tegenover dat der Regeering en tegenover de — volgens zijn begrippen veel te gematigde — „kadetten".

Deze Aladin nu heeft gedurende de laatste dagen de debatten over de agrarische quaestie geheel beheerscht en er niet weinig toe bijgedragen om den algemeenen revolutie geest in de Doema te voeden en aan te wakkeren. Evenals eenige weken geleden de eisch van: amnestie, is thans — maar met nog nog meer onstuimigheid — de leus van: „Land voor de boeren!" de strijdkreet geworden, waaronder al wat vijandig staat tegenover het oude regiem, dreigend samenschoolt tegen de Regeering. Wat Aladin en zijn partijgenooten willen, is een confiscatie op reusachtige schaal van de goederen der groot-grondbezitters; een onteigening, die niet minder dan 55 millioen hectaren land zou omvatten, en waarvoor — de hectare berekend tegen den zeer lagen prijs van 125 gulden — aan de tegenwoordige eigenaars een schadevergoeding zou dienen betaald te worden van 6 milliard 875 millioen gulden! Waar moet Rusland deze enorme som vandaan halen?

Wacht even, zegt Aladin, wij willen wel schadevergoeding betalen, doch niet voor die gronden, welke aan de tegenwoordige bezitters zelve of hun voorouders niets gekost hebben, omdat zij die ten geschenke hebben gekregen van onze keizers. Deze goederen worden eenvoudig teruggenomen zonder meer. Aladin wil dus een soort commissie van onderzoek naar den oorsprong, naar de herkomst van het grondbezit zien ingesteld, wat natuurlijk zou kunnen leiden tot verrassende resultaten! Hij is echter te verstandig om niet in te zien, dat zijn voorstel hoegenaamd geen kans heeft zonder belangrijke wijziging door de te benoemen landbouw-commissie te worden aangenomen. Vandaar dat hij het met de „kadetten" op een accoordje wenscht te gooien, evenals dat geschied is bij de samenstelling van het Adres van Antwoord. Doch eens aangenomen, dat niet 55 millioen, maar slechts de helft — laten we zeggen: 25 millioen — hectaren land onteigend worden.

Waartoe zou dit dan dienen? Om aan den landbouw en den boschbouw, uitgeoefend op groote of gemiddelde schaal, terreinen te ontnemen, die, verdeeld in tienduizenden stukjes, zullen worden geëxploiteerd volgens de verschillende methoden en de — dikwijls zeer bekrompen — middelen der bezitters van kleine eigendommen. Daaruit zou ongetwijfeld een vermindering voortvloeien van den algemeenen rijkdom, zonder nog te spreken van degenen, voor wie de exploitatie van hun pas verkregen eigendommetje een teleurstelling zou opleveren.

Het is intusschen niet aan te nemen, dat de landbouwcommissie zich door deze en dergelijke overwegingen zal laten weerhouden van een rapport, dat adviseert tot maatregelen in sterk radicalen — zij het dan ook niet zuiver Aladinistischen — geest. De Doema zal daaraan ongetwijfeld hare goedkeuring hechten; dan zal het wetsontwerp voor den Rijksraad komen, die het, zooals evenzeer voor de hand ligt, zich ten duren plicht zal rekenen, het in zijn archieven te begraven. En dan zal de Tsaar, na reeds de afkondiging der amnestie en de afschaffing der doodstraf te hebben geweigerd, voor de eerste maal openlijk op vijandigen voet komen te staan tegenover de natie naar aanleiding van een vraagstuk, dat haar hevig in beroering brengt.

Wat daarvan het gevolg zal zijn — wie durft het zeggen? Maar revolutionnairen, constitutioneel-democraten en aanhangers der bureaucratie, allen schijnen eensgezind in de vrees voor een geweldig conflict; allen voelen het onweer opkomen.

Waarbij het meest bedenkelijke is, dat men niet weet, van welken kant het grootste gevaar te duchten valt: van dien der boeren, der arbeiders, of......der militairen!

(*De Tijd.*)

TIJDTAFEL
van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen
NEW-YORK,
PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb.	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb
Vertrekt van New-York	Juli 7	Juli 14	Juli 21	Juli 28	Aug. 4	Aug. 11
Komt aan te San Juan	12		26		9	
Vertrekt van „	13		27		10	
Doet Curaçao aan	15		29		12	
Komt aan te La Guaira	16	21	30	Aug. 4	13	18
Vertrekt van „	18	22	Aug 1	5	15	19
Komt aan te Pto. Cabello	19		2		16	
Vertrekt van „	20		3		17	
Komt aan te Curaçao	21	23	4	6	18	20
Vertrekt van „	22	30	5	21	19	27
Doet La Guaira aan	23		6		20	
„ Ponce „						
„ San Juan „	25		8		22	
Komt aan te New-York	30	Aug. 6	13	28	27	Sept. 8

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb.	Merida	Zulia	Merida	Marcb
Vertrekt van Curaçao	Juli 16	Juni 23	Juli 30	Aug. 6	Aug. 13	Aug. 20
Komt aan te Maracaibo	17	24	31	7	14	21
Vertrekt van „	20	28	Aug. 3	11	17	25
Komt aan te Curaçao	21	29	4	12	18	26

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO